

Almázia

Banská Štiavnica Mesto kultúry 2019

Kultúrna príloha

20. jún 2019
číslo 12.

samostatne
nepredajné

Prvý drieňovský festival

V dňoch 14. – 15.6. 2019 sa v rámci projektu Mesto kultúry 2019 konal na najväčšom sídlisku festival Pssst! Drieňová. Dva dni sa tak obyvatelia mohli náhodne i cielene stretávať so súčasným umeniach na miestach, kde ho inak nikdy nestretnú.

Samotná príprava a realizácia podujatia sa uskutočnila vďaka spolupráci MsÚ – oddelenia kultúry, športu a mediálnej komunikácie s vizuálnou umelkyňou a pedagogičkou umenia Danou lliášovou Mazalovou. Tá niekoľko mesiacov zbierala podnety od miestnych, stretávala sa s nimi a spolu s tímom pracovníkov mestskej kultúry vytvárala dramaturgiu podujatia. Už niekoľko týždňov pred samotnou akciou absolvovala spolu s Dominikou Belanskou spoluprácu so ZŠ J. Kollára..

Prvý deň akcie (piatok) sme zasadili najprv dokončili vypletanie plotu na detskom ihrisku a neskôr

zasadili nové bylinky, ktorých životnosť určia jeho užívatelia. Dokážu sa o ne postarať a vybudovať tak v deťom záujem o svoje okolie, alebo zahynú z dôvodu ľahostajnosti? Čas ukáže. Ďalší program a sústredil do priestorov Materskej školy na Ulici bratská, kde sa otváral nový priestor s názvom Bod K. Malá miestnosť bude slúžiť pre kultúrne a komunitné aktivity na sídlisku. V programe vystúpili deti z MŠ, súbor CVČ Applause, hovorilo sa o príbehu putovnej bonboniéry, či sa oceňovali tri predzáhradky, ktoré patria na Drieňovej medzi najkrajšie (ďakujeme predajni Dužina sa skvelé ceny!). Nasledovalo otvorenie dvoch výstav. Tichá prechádzka je výstavou fotografií, ktoré urobili deti zo ZŠ J. Kollára počas putovania bez slov po sídlisku. Je cítiť, že deti sa naozaj vžili do pozície pozorovateľov a snažili sa zachytiť momenty, ktoré boli pre ne inšpiratívne. Druhou výstavou je

Z predstavenia Čo si šepká Drieňová?, foto: Ján Viazanička

skupina desiatich veľkoformátových fotografií Vandy Mesiarikovej s názvom Sídlisko s výhľadom v novej improvizovanej Galérii na Stojiskách. Autorka dostala od organizátorov úlohu vybrať si to, čo označili miestni ako niečo, čo by na sídlisku za nič nevymenili.

V sobotu sa v informačnej zóne pri SM Tesco sa hačkovalo, štrikovalo, hovorilo o triedenom odpade, prezentovali sa miestni remeselníci či dobrovoľníci z Túlavej labky. Sídlisko svojimi nečakanými vstupmi prekvapovali tanečníci zo Štúdia Divadla Tanca, ale aj mladí umelci zo skupiny Patadizajn, ktorí po Drieňovej rozmiestnili svoje zvukové inštalácie. Kto sa chcel prejsť a spoznať zácutia, pripojil sa k skupine hercov pozostávajúcej z M. Majeského, M. Labudu, Š. Richtarecha, D. Mina-rovičovej, J. Pilzovej a študentov AU v Banskej Bystrici. Tí sa režij-

nou taktovkou P. Gejdoša spojili s miestnymi umelcami J. Beňovou a J. Bernáthovou a odkryli pozitíva života na Drieňovej. V programe sa myslelo aj na deti. Martin Herian žongloval, v s improvizovanej kaviarni (ďakujeme ILLIMITE Coffe!) sa tvorilo, dievčatá z knižnice púšťali rozprávkové platne, pani z Domova seniorov a Esterka Murgašová čítali a divadlo Babablo zahrlo jednu zo svojich rozprávok.

Aj keď účasť na podujatí trošku pokazilo úmorné teplo (počas dňa s teploty šplhali k 35 C), tí, ktorí prišli iste neolutovali. Naše podakovanie patrí všetkým, ktorí sa do akcie zapojili, pomohli a podporili a samozrejme Fondu na podporu umenia, ktorý prostredníctvom verejných zdrojov toto podujatie podporil.

R. Marko

Vystúpenie divadla Babadlo, foto: Ján Viazanička

Filmový kurz finišuje

Filmový kurz sa v júni dostáva do svojej finálnej etapy. Účastníci nakrúcajú a strihajú vlastné krátke filmy. Znamená to pre nich intenzívnu prácu nielen na stvárnení vybraných tém, ale tiež zvládnutí filmovej techniky a pravidiel filmového rozprávania.

V prílohe Almázia sme už informovali, že Filmový kurz otvorila teoretická príprava. Počas dvoch mesiacov sa participanti kurzu zoznamovali s rôznymi umeleckými prístupmi a režijnými metódami dokumentárneho filmu, ktoré im prišli postupne predstaviť viacerí slovenskí dokumentaristi v podobe masterclassov.

„Masterclassy boli pre mňa takmer všetky vynikajúce,“ konštatuje účastník kurzu Šimon. „Krásne i poetické zábery Rumanovej a Kollára. Šulíkove a Škopove bystre náhľady do techník a štýlov. Na Kirchhoffovi som, bohužiaľ, nebol. Preto takmer. Ale Vojtek. Vojtek ma zaujal svojím prirodzeným, zdĺhavým a až rozprávkovým prístupom k svojim filmom a ich protagonistom. Rozhodne ovplyvnil môj pohľad na dokumentárny film.“

Sériu masterclassov zakončilo stretnutie s filmovým režisérom Robertom Kirchhoffom. Premietal ukážky z filmov Hej, Slováci; Para nad riekou, Diera v hlave a Kauza Cervanová. Opísal rôzne spôsoby, akými vo svojej tvorbe pristupuje k téme, ako využíva metódu experimentu, ale aj hraného filmu, alebo ako vytvára iniciačné situácie, aby sa jeho protagonisti dokázali stať nositeľmi jeho posolstva. Keď s účastníkmi kurzu konzultoval ich pripravované krátke filmy, neskrýval nadšenie z tém a ich osobného vkladu.

V máji projekt prekročil do svojej praktickej fázy. Šestnásti participanti vytvorili niekoľko štábov a v nich realizujú krátke filmové dokumenty o ľuďoch, miestach a fenoménoch Banskej Štiavnice. Najskôr sa zoznámili s filmovou technikou a reálnou prácou na filmovom pláči.

Filmári z kurzu nakrúcajú film na Šobove, foto: V. Mesiariková

Dva víkendové dni skúšali prácu s kamerou, zvukovou technikou a mali možnosť postaviť sa do pozície režiséra. Od tohto momentu im je filmová technika, zakúpená v rámci projektu Mesto kultúry 2019, kedykoľvek k dispozícii. Tvorivé skupiny zahájili intenzívnu komunikáciu s protagonistami filmov, obhliadky terénu a postupne začali zbierať prvý filmový materiál. Priebežné výstupy konzultujú s Marekom Šulíkom a filmovým strihačom Františkom Krähenbielom, ktorý účastníkom vypomáha nielen v strižni, ale aj s ovládaním techniky priamo na pláči.

„Učiť sa nakrúcať film je ako učiť sa šoférovať. Človek musí zvládnuť robiť a myslieť na veľmi veľa činností naraz. Chce to kopec praxe,“ hodnotí ďalšia z účastníčok kurzu Beáta. Realizačná fáza účastníkom naplno odhaľuje tvorivé úskalía, učia sa nielen to, ako obsluhovať techniku, ale aj ako pristupovať k protagonistom, ako klásť otázky, ako budovať filmovú situáciu. A tiež to, ako komunikovať so svojimi kolegami v tíme, čo nie je vždy jednoduché, avšak bez vzájomnej pomoci to pri filme jednoducho nejde.

Štiavnickú verejnosť bude zaujímať, aké témy sa rozhodli začína-

júci filmári spracovať. Lektor kurzu Marek Šulík prezrádza: „Účastníci workshopu sú ľudia rôzneho veku a životných skúseností a bol som milo prekvapený, aké rôznorodé témy priniesli. Nešli po prvoplánových atrakciách, ktoré vidí väčšina turistov, ale naozaj sa snažili zmapovať Štiavnicu zvnútra. Takže sme preberali naozaj vážne i veselé témy. Od vtipov štiavnického Nácka, cez vhlád do vnútra komunity Rómov na Šobove, problémy bezdomovectva, až po fenomén praženia kávy. Samozrejme, práca na filme je vlastne neustále riešenie praktických a tvorivých problémov, ale to je normálne. Takže pracujeme ďalej.“

Účastník Šimon tvorí s ďalšími spolupracovníkmi „mladý“ tím, a zaujímajú sa o dvoch mladých štiavničianov, ktorí vedú diametrálne odlišný život. „Jeden je nihilistický, o nič sa nezaujíma, introvertný a takmer mŕtvo pôsobiaci Drieňovčan, oproti ktorému stojí aktívny, do svetového diania investovaný a neustálou prácou zaťažovaný dvadsaťročný farmár z Ilje. V ich činnostiach a výpovediach sa snažíme nájsť spoločnú linku štiavnických mladistvých.“ Viacerých účastníkov zaujala, naopak, história mesta a miestneho priemyslu, mapujú ju najmä cez spomienky pa-

mätníkov. Ďalší tím sleduje profesionálnych umelcov, ktorí sa rozhodli zameniť život vo veľkomestách za život v Štiavnici. Pýtajú sa, čím ich tento región lákal. Nakrúca sa tiež film o tom, prečo na Šobove nepôsobí vajda. Jana, ktorá film pripravuje, o ňom hovorí: „Uchopenie témy je, popravde, značne živelné a stále sa mení. Zodpovedá energii prostredia a mentalite, ktorú sa snažíme zdokumentovať. Ústredná postava je bývalý okresný vajda, ktorý má stále potrebu pomôcť hlavne rómskej mládeži zo Šobova.“ A naprázdno neobišla ani legendárna štiavnická mágia. „Spracovávam tému štiavnických duchov a iných záhadných bytostí,“ hovorí o svojom filme Beáta. „Moji hlavní protagonisti sú neviditeľní, ťažko sa to preto dáva do obrazu a celkom s tým bojujem. Mám však aj viditeľných ľudských protagonistov. Tí sú skvelí. Milí, láskaví, zhovievaví k duchom a k amatérskym filmárom.“

Filmový kurz vyvrcholí na konci júna, kedy účastníci nasnímaný materiál upracú v strižni do podoby ucelených krátkych príbehov. Širokej verejnosti ich predstavia na ozajstnej filmovej premiére v štiavnickom kine Akademik.

Z. Paškayová, I. Laučíková

Gwerkománia

Sitno: tvorivo – edukačná minirezidencia 30.5. – 31.5. 2019

Príchod na miesto v očakávaní, foto: A. Grusková

Ako chutí maľba živej krajiny? Je Sitno výnimočné miesto? Prečo je tvorba maliara Edmunda Gwerka tak originálna? Na tieto a mnohé iné otázky sme hľadali odpovede spolu so školákmi zo Súkromnej základnej školy Bakomi, s ich učiteľmi a súčasnými umelcami (maliar Dominik Hlinka, maliar Ivan Slovenčák, filmárka Anna Grusková), ktorí viedli sériu tvorivých zadaní.

Deň prvý

Prší už piaty deň, melancholické počasie umocňuje hmla. Neodradilo nás to, berieme to ako výzvu. Napokon – aj Gwerkovi, ktorý na Sitne strávil v tvorivej maliarskej samote až päť rokov, vždy nesvietilo slnko. Výprava na horu Sitno začína. Prekonávame sa, čelíme dažďu a namáhavému výstupu. Zvládame to, Chata Andreja Kmeťa sa stáva útočiskom pre do nitky premočených pútnikov. V peci už praská oheň, rýchlo sme obschli, preladujeme sa na tvorivé skupinové dielne. Stávame sa vizionármi, uvažujeme o možnostiach prežitia v núdzi, bez civilizácie. Koncipujeme, tvoríme, obhajujeme, diskutujeme. Nasleduje analýza Gwerkových sitnianskych maliarskych námetov. Pracujeme individuálne, maliarove diela pretvárame, hráme sa s nimi, variuje-

V plnom nasadení, foto: A. Grusková

me. Dážď ustáva. Koncentráciu vyvažuje adrenalínová schovávačka uprostred hmlistého sitnianskeho podvečera. Večerná opekačka všetkých dostáva do pohody. Až za tmy sa chata mení na spálňu, spacáky sa zместili len tak – tak. Chatár sa usmieva, aktualizuje chatový rekord v počte spáčov. Ešte premietame, sumarizujeme Gwerkov maliarsky aj osobný príbeh tvorcu. Dominik Hlinka uvádza prezentáciu svojich aktuálnych i starších maliarskych projektov. Sme nadšení jeho maliarskym uvažovaním a tvorivým experimentovaním. Dobrú noc.

Deň druhý

Zopár najodhodlanejších vstáva už za svitania. Kultové svitanie na Sitne sa je zbytočné popisovať, to jednoducho treba zažiť. Slnko je odmenou, motiváciou, predzvest farebného energického dňa. Po raňajkách sa púšťame do práce. Stojany, maliarske plátna, farby, štetce, úvodná maliarska lekcija od expertov. Ako vybrať námet, ako uvažovať nad kompozíciou, ako si technicky pripraviť plátno, ako nanášať farby? Všetci máme zbystrené frekvencie vnímania krajiny. Nádhera. Koncentrujeme sa, ako na povel sme stíchli. Výhľady do krajiny sú výzvou. Hľadáme ten náš námet, ten

pre nás zásadný. Dominik a Ivan mladých tvorcov priebežne usmerňujú, povzbudzujú v hľadaní vlastných postupov. Tvorba v plenéri nás kompletne pohlcuje, zabúdame na plynutie času. Takto chutí radosť z tvorby. Až vôňa gulášu nás sprítomňuje, obrazy finišujeme. V chate sa inštaluje výstava, ešte mokré maľby postupne pribúdajú. Galéria (vo výške 1000 m n.m.) inšpirovaná Gwerkovou tvorbou na ikonickom mieste, ktoré bolo pre jeho maliarske aj osobnostné smerovanie zásadné. Wow! Posledná spoločná fotografia. Končíme, balíme, chystáme sa na zostup. Tlieskame chatárovi pánovi Cengelovi za jeho pohodičku a obetavosť. Gwerkománia končí. Nainštalované, obrazy aj zážitky zostávajú. Kolekcia malieb školákov z minirezidence Gwerkománia bude pre turistov, návštevníkov Sitna nainštalovaná na chate do konca septembra 2019.

Podujatie koncepčne pripravilo Slovenské banské múzeum v spolupráci so Súkromnou základnou školou Bakomi. Ďakujeme všetkým (aj skvelým detským účastníkom!), ktorí na minirezidencii spolupracovali. Už dnes máme chuť si to zopakovať!

Podujatie je súčasťou projektu Banská Štiavnica Mesto kultúry 2019: Renovácia identity, ktoré z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia

Iveta Chovanová, SBM

Inštalácia výstavy, foto: A. Grusková

Spectaculum.

HUDBA ROBÍ ČLOVEKA

Séria hudobných workshopov pre deti
Občianske združenie Spectaculum

V poradí už štvrtý hudobný workshop sme si pre deti pripravili na konci júna. Hravý, nástrojový zameraný na spoznávanie rôznych klasických hudobných nástrojov a ich (ne)limitujúce využitie pri hudobnom improvizovaní, tentokrát pod lektorským vedením **Martina Jánošíka**.

Workshop bude trvať dva dni v priestoroch Základnej umeleckej školy v Banskej Štiavnici
VSTUP VOLNÝ

Harmonogram workshopu:

Piatok 21.6.2019: 14.00 - 17.00

Sobota 22.6.2019: 10.00 - 15.00

ZUŠ Banská Štiavnica, Námestie sv. Trojice 8/4,
969 01 Banská Štiavnica

Sobota 22.6.2019 o 16.00

Verejný výstup z workshopu počas festivalu **Zvuk for Štiavnica 2019** v lapidáriu Starého zámku

Deti vystúpia v sobotu na jednom pódii spolu s hudobníkmi **Borisom Čellárom a Ramim Shaafim** ako predskokani ich koncertu **Musica Medica**.

V prípade nepriaznivého počasia sa vystúpenie uskutoční v Rytierskej sále Starého zámku

Kalendár podujatí

Žena novej doby

od 18.5 do 30.6

štvrtok a piatok

od 13:00 do 17:00

sobota a nedeľa

od 14:00 do 18:00

individuálne podľa dohody cez Facebook/BANSKÁ ST A NICA ZŠ A. Gwerkovej-Göllnerovej 6
Výstava predstavuje osobnosť dr. A. Gwerkovej-Göllnerovej vo všetkých rozmeroch.

Štiavnica nielen strieborná alebo Mešťania, básnici a Náckovia (re-príza)

sobota 22.6 od 14:00 do 15:30

začiatok putovania: Radničné námestie, Immaculata (za MsÚ)
Putovanie hercov a divákov so živou hudbou, spevom, tancom za károu šťastia.

Víkendový workshop tkania s Marilou Schultz

piatok 21.6 od 16:00 do 18:00

sobota 22.6 od 10:00 do 15:00

nedeľa 23.6 od 10:00 do 15:00

Ateliér TROJICA, Starozámocská ul.

Marilou Schultz (USA), tkáčka z kmeňa Navaho, bude učiť tradičné ručné techniky tkania. Počet miest je obmedzený.

Prihlášky na tel. č. 0908790942, alebo na workshop@stokovec.sk.

Bližšie informácie o tomto podujatí na www.facebook.com/almaziastiavnica, www.almaziastiavnica.sk